

Sigill: nr 1 obetydligt baksidesfragment av ofärgat vax, 1,9 x 2,4 cm, sigillpåse av rött ylle; nr 2 runt av ofärgat vax, skadat, 2,6 x 1,7 cm, sigillpåse av blått linne; nr 3 endast sigillpåse av rött ylle; nr 4 endast sigillremsa.

^a Bokstaven h över raden. Ordet föregås av bortskrapad bokstav. ^b Över raden.

9939

1379 mars 27

Vadstena kloster

Matts Gustavsson ingår förlikning med biskop Nils (Hermansson) i Linköping och domkyrkan där angående dråpet på biskop Gotskalk (Falkdal) och andra brott. Matts förbinder sig att ge domkyrkan 400 mark svenska penningar, i så gott mynt som nu gäller. För dessa 400 mark pantsätter han till domkyrkan sina egendommar i Mossebo och Äläkra i Sevede (härad) med alla tillagor inklusive landbor. Utfärdaren ska inte befatta sig med egendomarna efter denna dag utan domkyrkan ska fritt råda över dem och uppbära alla inkomster. Kan han inte återlösa jorden för 400 mark inom tio år tillfaller den domkyrkan för evig tid och med full besittningsrätt. Skulle egendomarna i Mossebo och Äläkra inte ge 20 marks avkastning årligen lovar Matts att lägga till så mycket som saknas av 20 mark, så snart biskopen eller dennes ombud uppmanar honom att göra detta. Utfärdaren lovar att hålla detta avtal i närvaro av vittnena Erengisle Sunesson, jarl av Orkneyöarna, Vicke van Vitzen, fogde i Kalmar, och Sten Bengtsson, rikets marsk.

Utfärdaren beseglar tillsammans med de uppräknade herrarna och riddarna.

Orig. på perg. (24,6 x 16,0 cm, uppveck 1,6 cm; 21 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11445.

Regest: RPB nr 1413.

Om Matts Gustavsson (Sparre) och dråpet på biskop Gotskalk fem år tidigare se ÄSF I, s. 13; H. Gillingstam, Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden (1952), s. 40–47; H. Schück, Ecclesia lincopensis (1959), s. 85–86.

Om Sten Bengtsson (Bielke) se SRM s. 73.

Om Vicke van Vitzen som fogde på Kalmar slott se B. Fritz, Hus land och län 2 (1973), s. 93.

Om orterna se DMS, Småland 4:4, s. 150 f. och 205.

Alla the thetta breff høra æller · see helsar jak Matthess Gøtzstafson ewinnelika medh Gudhi / Gør jach thet kunnokt allom mannum medh thesso brewe / thet jach hafwer ganget till enna ganzscha sono^{a,1} ok sæmmio medh werdhughum fadher^b biskopp Nicliss aff Lynkøpunge / vm biskops · Gotzskalks dødh / ok all^c anner brwt ok sake / som biskopen ok domkirkian hafdhen mote mik · Swa at jak skall gifwa domkirkione fyra hundradh mark svenska pæninga / Swa got mint · som nu gaar. Ok for the sama fyra hundradh mark tha · sæter iach domkirkionne mit godz till pant Mussabodha · ok Ællakra · j Sighwidhe medh aker ok æng / qwærna / skogh / fiske watn / landbo ok alt thet ther till høre / ok hafwer til hørt aff alder / ængo vndan takno / Swa at æpter thænna daghen / skal iach ænkte hafwa at · göra medh thesso godze / vtan domkirkian skal thet hafwa vndi sinne styrelsse ok radhning ok frileka ok frelslika opbæra alt · thet som thet skylda · / ok medh swa forskæll at jach æller mine arwa maghen thet godzet aterløsa for fyra hundradh mark jnnan tiio aar / løsum wi egh thet j geen jnnan tiio aar / tha · skal domkirkian hafwa thet godzet · æwerdhelika till ægho / ok fulla macht hafwa at göra aff the godzeno hwat henne eller ok hænna formannum thækkes. Jtem ær thet^d swa at the fornempda godz Mussabodha ok Ellakra · ok thera^e tillagho for-

magho egh gifwa tiwghu mark till ingæld · vm aret tha skal jak aff androm minom godzom swa mykit tillægga som affaat² ær j tiwghu marka jngæld · swa braat^f biskopen æller hans vmbudh mik ther till manar / All thenna stykke fornempd æru^g j thesso brewe / lofwar ok lofwadhe jak fornempda Matthess Gøtzstafson biskopenom stadhlika^h halda ok fulkompna · medh tro okⁱ sannind nærwarandess hederlikom ok wælbomom mannum hærra Eringisl jærl aff Orknøyiom / hærra Fikka wan Witzen foghota aff Kalmarij / ok hærra Steene Bændictzson rikesins marskalk ok till witnisbyrdh oppa all stykke som fornempd æru · j thesso brefwe / sæter · jak mit incighle hær føre / medh thera sama hærraj ok riddara jncighle som nu fornempde æru / ok for minna bøøn ok domkirktionna bætra forwarilsse wilden næær wara ok witne bæra ofwer alla · thenna handning som hon^k hær opskrifwat ær. Datum jn monasterio Wadzstena · anno Dominj M^occc^olxx^o nono, dominica jn passione Dominj.

På baksidan: Littere dominj Mathie Gøtzstafson super bonis Mussabodha et Ællakra

³Registrata libri mense folio 150³

24 : t : (Rasmus Ludvigssons brevsignum för Vadstena kloster)

Sigill: nr 1, 3–4 endast sigillremсор; nr 2 runt av ofärgat vax, diameter 3,0 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 560).

Text på sigillremsa nr 2: [...] Lyncopensis tenore presencium notum faciamus v[...]; nr 4 [...] dyaconatus gradum ad titulum ecclesie nostre Lyn[...] cop[...] predicte statut[...] jure [...]rite ac canonice.

^a Över raden och här insignerat. ^b I höger marginal vid radslut. ^c Över raden och här insignerat. ^d Över raden och här insignerat. ^e Över raden och här insignerat. ^f Över raden och här insignerat. ^g Bokstaven æ efter rättelse. ^h stadh lika utan austavningstecken vid radskifte. ⁱ Bokstaven o på rasur. ^j Över raden och här insignerat. ^k Följt av utprickat ær.

¹ D.v.s. 'förlikning, gottgörelse', se Söderwall, suppl.: sona. ² D.v.s. 'bristande, som fattas', se Söderwall: afat. ³⁻³ Ang. denna typ av tergalpåteckningar, som hänvisar till en nu förlorad kopiebok i Linköpings domkyrka över biskopsbordets egendomar, se L. Sjödin i MRA 1939, s. 128 med not 5; H. Schüek, *Ecclesia lincopensis* (1959), s. 11–12, samt L. Svåbe, "PM ang. Linköpings domkyrkas medeltida brev med tergalpåskriffter" (PM 1970/nr 2, Sv. Diplomatariums redaktion), s. 2 f. samt bilaga 3 där detta brev har registrerats.

9940

1379 mars 27

Vadstena kloster

Gunhild Bengtsdotter skänker för sitt och de sinas själagagn till det kloster som byggs i Vadstena hela sin egendom bestående av 3 attungar jord i Rävsjö i Fivelstads socken i Aska härad i Östergötland, som hon fått i morgongåva av sin framlidne make Lars Birgersson och som hon rätteligen har ärvt efter hans barn och sitt. Utfärdaren avhänder sig egendomen med alla tillagor och överläter den med evig besittningsrätt till Vadstena kloster. Häradshövdingen i Aska härad får fullmakt att på utfärdarens vägnar ge klostrets syssloman fasta på tinget i enlighet med lagen.

Utfärdaren ber jarlen Erenigle Sunesson, drotsen i Sverige Bo Jonsson, och (riddaren) Sten Bengtsson att besegla tillsammans med henne själv och hennes dotter Elin Magnusdotter, som nu är hennes arvinge.